

DE HUISZWALUW ALS BROEDVOGEL IN DE STAD EINDHOVEN IN 1982

Willem Veenhuizen

Inleiding

Na een tienjarig onderzoek naar het voorkomen van de Huiszwaluw in Breda (rapport in voorbereiding) en een verandering van woonplaats naar Eindhoven is het interessant om al, vooruitlopend op een broedvogelonderzoek in de stad Eindhoven, de Huiszwaluw te inventariseren.

Het was al wat laat in het seizoen en daardoor heb ik op 27 juli 1982, middels een schrijven in het Eindhovens dagblad om medewerking gevraagd van het publiek, om zodoende snel diverse nestlokaties te weten te komen. Totaal kwamen 20 reacties binnen, waarvan 11 uit Eindhoven, en zelfs 9 mededelingen buiten Eindhoven! (o.a. uit Eersel, Oirschot, Sterksel, Middelbeers en Nuenen.)

Van de 11 reacties uit Eindhoven waren er 4 positieve meldingen bij die echt betrekking hadden op de Huiszwaluw!

De overige meldingen hadden vaak betrekking op de Boeren-, en de Gierzwaluw. Maar niettemin moet ik alle briefschrijvers danken voor hun medeleven.

Onderzoek

De beste tijd om de Huiszwaluw te inventariseren valt van midden juli tot eind augustus.

Dit is vrij laat maar dat komt omdat er zich nog laat nieuwe vogels in of nabij de nestplaatsen vestigen.

De criteria die ik heb gehanteerd om een succesvol broedsel mee te tellen waren;

- 1/ Het nest moet een vrij donkere kleur hebben (vers bouwsel), dit is vaak moeilijk te zien i.v.m. de schaduwrand van de daklijst.
- 2/ De oudervogels de jongen kwamen voeren.
- 3/ Er jongen hoorbaar-zichtbaar waren.
- 4/ Er veel uitwerpselen onder het nest lagen.

Niet alleen het aantal broedgevallen is geteld, ook is gekeken aan welke windzijde de nesten waren gebouwd.

Broedlokaties

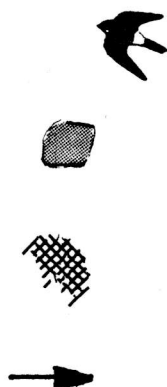
Het blijkt dat ook in Eindhoven alle huiszwaluwen hun nesten bouwen tegen witte daklijsten, uitgezonderd 2 nesten in de Italiëlaan, die tegen bruingebeitste daklijsten zitten.

Waarom witte of lichtgekleurde dakranden?

Wel het kan zijn dat er erfelijke factoren in meespelen (Het vanoudsher broeden tegen witte kreitrotsen aan de Franse kust), wit is een 'koele' ondergrond die weinig warmte opneemt, waardoor het nest langer blijft 'plakken'.

DIENTST R.O.V. - AFD. STEDEBOUWKUNDIG ONDERZOEK

BROEDLOKATIES van de HUISZWALUW (Delichon urbica)

Belangrijke GROENGEBIEDEN in de nabijheid

FOERAGEERRICHTINGEN buitengebied

Bekijken we het kaartje dan zien we dat de meeste broedplaatsen aan de buitenkant van de stad gelegen zijn, (nabij voedselgebieden)

Het blijkt eveneens dat water in de nabijheid ook een belangrijke faktor is (Verhoogd voedselaanbod)

Opmerkelijk is dat er in Eindhoven vele geschikte broedplaatsen aanwezig zijn (woningen met geschikte dakranden), doch de zwaluwen daar niet aanwezig zijn, bijvoorbeeld in de omgeving van de Wilakkerstraat

Algemeen Overzicht

	noord	oost	zuid	west	totaal
Tongelre	6	3	-	-	9
Woensel	15	23	16	17	71
Strijp	16	8	13	10	47
Gestel	2	-	2	-	4
Stratum	4	3	1	1	9
	43	37	32	28	140
	31%	26%	23%	20%	100%

Nesten = 3,7/ 100 ha.

We kunnen concluderen dat de noordzijde (31%), de meest favoriete nestelkant is.

Dit is waarschijnlijk niet zo verwonderlijk omdat de noordzijde niet zo erg aan temperatuurschommelingen onderhevig is.

De noordkant geeft ook meer beschutting tegen wind en regen.

Conclusies

Na een eenmalige inventarisatie kunnen we nog weinig zeggen over het hoe en waarom van de Huiszwaluwenpopulatie in de stad Eindhoven.

Als we het kaartje bekijken dan zien we duidelijk dat vijf gebieden aan de rand van de stad zijn gesitueerd.

Als de broedlokaties zich meer binnen het stedelijk gebied bevinden dan zijn de in de nabijheid gelegen groengebieden met waterpartijen zeer belangrijke voedselgebieden.

De Welschapsedijk (22 nesten), de Scheltemaweg (14 nesten) en de Rode Kruisstraat (14 nesten) zijn in Eindhoven de broedlokaties waar zich de grootste broedpopulaties bevinden.

Opvallend is wel dat er binnen Eindhoven veel geschikte broedplaatsen aanwezig zijn, maar helaas laat de Huiszwaluw zich niet zien.

maart 1983

Huiszwaluwoverzicht per straat, met vermelding van de windekspositie.

<u>TONGELRE</u>					
Jaar 1983					
Teldag 0608					
	noord	oost	zuid	west	totaal
Paul Krügerlaan	6				6
Beekhoutstraat		3			3
	6	3	-	-	9 nesten

<u>STRIJP</u>					
<u>Lievendaal</u>					
Jaar 1983					
Teldag 1608					
	noord	oost	zuid	west	totaal
Schelteweg	6	7	1		14
S.v.Leeuwenstr		1			1
Welschapsedijk	6		10	6	22
	12	8	11	6	37

<u>WOENSEL</u>					
<u>Woenselse Heide</u>					
Jaar 1983					
Teldag 1708					
	noord	oost	zuid	west	totaal
Bevelandstraat				1	1
Goereestraat	1	1			2
Grebbeijklaan	1				1
Overflakkestraat	1	1			2
Purmerstraat		1			1
Rode Kruislaan	4	7	3		14
Schemerstraat	2		1		3
Schouwenstraat		1			1
Terschellingstraat				4	4
Urkweg	1				1
Voornestraat		2			2
Walcherenlaan	1		1		2
	11	13	5	5	34 nesten
<u>Maesterakker</u>					
Milaanstraat	1	1	1	1	4
Italiëlaan			2+		2
	1	1	3	1	6 nesten
<u>Vlokhoven</u>					
Covelakker		1			1
Hulstbosakker	1				1
	1	1	-	-	2 nesten
<u>Rapenland</u>					
Gen.Haersolfell.				1	1
- Antinlaan				3	3
- Wickerslaan			1		1
- Dedemlaan	1				1
	1	-	1	4	6 nesten
<u>Oude Gracht</u>					
Icarislaan				3	3
Merilaoslaan				3	3
	-	-	-	6	6 nesten
<u>Woenselse Watermolen</u>					
Boschdijk		3		1	3
Hemelrijken		4			4
Kanselstraat			1		1
Kinsbergenstraat			1		1
Kruisstraat		1			1
Schoolstraat	1				1
Vriesstraat			5		5
	1	8	7	1	17 nesten

<u>HESTEL</u>					
Jaar 1983					
Teldag 1508					
	noord	oost	zuid	west	totaal
Monte Verdil			1		1
Mardinistr			1		1
W.Pijperstr	2				2
	2	-	2	-	4 nesten

<u>STRATUM</u>					
<u>Tuindorp</u>					
Jaar 1983					
Teldag 1508					
	noord	oost	zuid	west	totaal
Bonifatiuslaan	1				1
Rielseweg	2				2
Roothaahstraat	1	2			3
Mgr Zwijsenstr		1			1
St Gertrudistr				1	1
St Norbertiusl			1		1
	4	3	1	1	9 nesten

Vogelwaarnemingen in de stad Eindhoven

SOORT	AANTAL	PLAATS/STRAAT	DATUM	BIJZONDERHEDEN	WAARNEMERS
Kuifl.	1	Kanaaldijk N-Tenierslaan	6-3-83	zang	w.v.
,,	1	Limbeekstraat	maart 83	,,	div.
,,	1	Keverberg	,,	,,	,,
,,	1	Pagelaan/ Wolvendijk	2-4-83	,,	w.v.
Zw. roodst.	1	Urkhovense weg	24-3-83	,,	p.b.
Sijs	20	Park Bussele	4-4-83	,,	w.v.
Sperwer	1	Frankrijkstr/ Kloosterdreef	febr/mrt	regelmatig jagend	j.b.
Grote lijster	1	v.Abbe mus.	27-2-83	zang	w.v.
,,	1	Dorgelolaan	24-3-83	,,	p.b.
,,	1	Lorentzlyc.	24-3-83	,,	p.b.
Staartmees	2	Bussele	4-4-83	fourage- rend	w.v.

w.v. = Willem Veenhuizen.

p.b. = Peer Bussink.

j.b. = Jack Bos.